11595 35 6

COLLOCOU

FAMILIER

ETRE UN DEN CURIUS

HAC UN DEN EXPERT.

JAR an abusou commun da bep stadou a veler a rer etoues a bep zeurt tud e Breis-isel, hac el lêc'h-all.

Dediet d'ar Vretonet, gant ur mignon dezo, hep intention da chegi den e particulier.

E MONTROULEZ,

LÉDAN, Imprimer-Librer.

Digitized by Google

Obsequium amicos, veritas odium parit.

Cal a glêvo an dra-màn o devezo regret,
Balamour d'ar virionez so ennàn disclêriet :
An den clàn e zaoulagad n'ell qet sellet an de,
N'ac ar re a ve coupabl clêvet ar virione.

COLLOCOU

FAMILIER

ETRE UN DEN CURIUS HAC UN DEN EXPERT,

VAR an abusou commun da bep Stadou a velcr a rer e toues a bep seurt tud, e Breis-isell hac el leac'h-all.

Dediet d'ar Vretonnet, gant ur mignon dezo, hep intantion da choqi den e particulier.

Var un ton nevez, *en eur repeti ato an eil vers.*

BONJOUR, den coz ha venerabl,
C'houi a glêvàn a so capabl
D'am instrui ha d'am c'helen,
Var ar pez ameus da c'boulen:

Digitized by Google

Eur c'hommis oun hac emeus urs
Da verqa tout qemment disurs,
Qement abus ha goal gustum.
En deus an dut á rum da rum.
Den yaouanq oun o tont er bet,
Gout ar c'hustumou ne ran qet
C'houi a enev a beb seurt tud,
Qercouls re vras ha re vunut:
Hentet oc'h eus a beb seurt stat,
Tud a ilis, tud-jentil vat,
Tud a justiç ha bourc'hisien,
Tud a studi, marc'hadourien,
Artisaner. tud a vicher,
Mæstr ha mæstres ha servicher,
Cals a dud coz ha re yaouanq,
Qen dijentil. qen paysant;
Livirit din o c'hustum oll,
Evit-m'o merqin var vá roll,
Ma vezo great ur reglamant
Eus an oll jeneralamant.

An Den expert.

Tout e cafet habec enno,
Hac int tud fur var o meno,

An Den curius.

Pe seurt habec, den ancien,
g'ef an dud er velcyen?

Digitized by Google

An Den expert.

Ar veleyen a suposer
En em acqit eus o dever;
Pe int a ra, pe ne r'ont qet,
Coms voar o stad so difennet:
Occapet int oll deis ha nos
O caç an dud d'ar barados;
Mæs tud sot int, mar boe james,
Caç re all d'y, ha chom er mes.

An Den curius.

Livirit-hu din, va den mat,
Hac abec so en ur prelat?

An Den expert.

Eus a escop hac a brelat
Ne oun netra nemet pep mat;
Ar brincet int eus an Ilis,
A so venerable e pep g'is:
O doctrin hac o santelez
O rent henvel ous an elez;
Ha cousgoude ne ellont qet
Miret na yent drouc-preseg'et,
Ar veleyen, p'o c'hourijer,
Hac ar gloër p'o refuser,
Ne leveront nemeur a vat
Eus o escop hac o frelat.

Digitized by Google

An Den curius.

Nac ur person hac én a ell
Plijout dan dud eg'is ma fell?

An Den expert.

Eur person mat, hervez an dud,
Eo an hini en deus ar brud
Da veza libr gant e arc'hant,
Hep goulen digant paysant.
Mar car ober ber an ofiç,
Sortial abret eus an ilis,
Rei da efa ha da zibri
Da g'ement den a ya d'e dy,
Lesel cabestr gant an dud fall,
Hep o gourdrous nac o zamall,
Rei liberte da yaouanqis
Da ebatal en o divis:
Setu eno ar bersonet
A blich muia d'ar vretonet.
Mæs mar o deus eur guir berson,
Hac a fell deza gant ræson
Regli e dud hac oblija
An dud fall d'en em gorija,
Hac o les pell hep absolven
Defot na reont pinijen,
Birviqen ennes ne g'eront.
Drouc ar person, a leveront.

Digitized by Google

Dibaot bini en andure,
Guell eo ganto caout ar c'hure.

An Den curius.

Mes ur person hac én a dle
Fiziout e garg en e gure?

An Den expert.

Pe én a dle, pe na dle qet;
Fiziet vez enna an denvet;
Pa vez afer, da bep mare
Cure bepret a renq bale.
Personet so ne fizient qet
Alc'huez o c'hao en o c'hureet,
Hac a fis eno gouscoude
Alc'huez ar sacr a vil ene.

An Den curius.

Livirit din, den ancien,
Petra servich d'ar veleyen
Mont da sarmon er c'hadoriou;
Pa na rer van eus o c'homzou?

An Den expert.

Rar eo guelet eur sarmoner
O convertissa eur pec'her;
Rac nac an eil nac eg'ile
Ne visont qet da g'ementse.

Digitized by Google

Martese ar predicator
Na glasq netra nemet enor,
Nac ar pec'her, eus e gostez,
Ne'entent qet chench a vuez;
Scouarn vousar ha vanite
A goll an eil hac eg'ile.

An Den curius.

Me gare caout eur c'honfessor,
Hac am zrete eus va humor;
Hac ec'h allen fisiour enna
Pa zaen da goves daveta.

An Den expert.

N'en deus cas dit pe da biou
Mont da gonta da fasiou,
Rac n'en deus confessour er bet
D'e benitaut na deq secret.

An Den curius.

Secret int oll, cridi a ràn,
Mes re rust int, var a glevàn,
Rac rei a reont goual binijen,
Pe refus crenn an absolven.

An Den expert.

Couls eo g'enên e leverfez
Ne fel qet dit mont da govez,

Digitized by Google

Nemet da lesel a raet
Da retorn arre d'ar pec'het.
Ma cafes un den ignorant
Ec'h absolve hep senchamant;
Hac a roe dit eur binijen
A ve soublic dioc'h da c'houlen,
Hennez ha te en em grae,
Hac oc'h taol g'enet e zae;
Mæs goude lein oc'h da espern,
E coannies gantàn en ifern.

An Den curius.

Aoun bras ameus, den ancien;
Na choqit re ar veleyen;
Espernit-y, en han-Doue,
Ha comzit-din eus ar roue.

An Den expert.

Dibaot roue so er bed-màn;
Na g'ef ar bopl abec ennàn,
Dre ma renqont oll fournissa
Arc'hant ha tud d'e servicha;
Mes en aner e vurmuront
Hac hep reson en em glêmont;
Gorf ha madou omp d'ar roue,
Pa hor goulen hervez Doue.

An Den curius.

Gant aoun na gouste ho puez;

Digitized by Google

Espernit mat ar rouanez.
Livirit din ha difficil
Eo plijout da un dijentil ?

An Den expert.

An dud-jentil a respeteur,
Mes o c'haret ne rear nemeur,
Abalamour cals anezo
So dificil plijout dezo.
Delicat int, prest e fachont,
Dibaot a zen a excuzont,
Ha mar manqer a netra tout
D'o servicha hervez o gout,
Pelloc'h goude n'eo qet facil
Plijout nemeur da zijentil.
Me oar erfat hervez ar bed
Enori noblanç a so dleet,
Mæs me falie din o c'helen
Da soufr enor hep e c'houlen,
Hac o defe humilite
Assambles gant o c'halite.

An Den curius.

N'oc'h qet cèpapl, a c'hui habil,
Da rei qentel da zijentil ;
List an noblanç en o divis,
Ha comzit din eus ar justiç ;

Digitized by Google

Livirit din hac ur bar...
A ell manqout e ne zever?

An Den expert.

Beza barner so danjerus
Da nep na d'eo qet vertuzus:
Eur barner mat, lèal ha just,
Na dle beza na drouc na rust;
Dioc'h ar justiç e renq juji,
Ha rei e guir da bep-hini.
Barnerien so hac a ro prest
Setançou treus dre interest;
Aon rac tud nobl ha puissant,
Carantez re oc'h an arc'hant,
Cofadou guin ha cherou mat,
En tiez bras beza deut mat,
Presantchou great pe brometet,
Pe c'hoant da blijout d'ar merc'het,
An traou-ze tout a so caos
Ma ze serret ar barados -
Oc'h cals emeus a varnerien,
Dre ma reont gaou oc'h ar beorien.

An Den curius.

Ha na ell qet an avocat,
Pe proculer o pledi mat,
Constesti oc'h ar varnerien,
Ha difen mat caos ar beorien?

Digitized by Google

An Den expert.

Avocadet, proculerien,
Ne fis qet enno birviqen;
Dibaot avocat so er vro,
Ho c'honsultet nep a-garo,
Na assurint da bep-bini
E c'houneso o procesi.
Ar proculer eus e gostez
A bromet e lacaï evez,
Ha d'e gliant e lavaro:
Sur ar proces, m'er gounezo.
Evelse ne vanqint james
Da boulsa Yan en e broces;
Rac a-unan ez int o daou
Evit e zestum en e graou.
An eil d'eg'ile a lavar:
Moyen en eus qement a gar,
Evit asten ar parchimin,
Ha digaç an ed d'ar vilin:
Leve en eus, guerzet vezo,
Ha mar qeromp lol hor bezo;
C'hui avocat, roït esperanç,
Me proculer a raï avanç,
Hac ar barner a zeporto
Da reï setanç qen a garo.
Dalc'het vezo Yan en proces;

Digitized by Google

Hep e lezel da zont er mes,
Harzet vezo ha destumet
Evel lapous en ur gaouet
Ha birviqen er mes ne da
Endra choumo pluen ounta;
Dont a raï hep gallout nijal,
Debret vezo ar pez a dal,
Etat an devez. eat al leve,
Losqet vezo Yan da vale,
Rac hep arc'hant pe esperanç
Ne fell da zen ober avanç,
Un den a les a so ur sant
Mar gra ur pas hep c'buez arc'hant.

An Den curius.

Nac ur greffier gant e siel,
Hac én a gustum ober guell?

An Den expert.

Siel leqeat gant ur greffier
A gustum ato coustout qer;
Mar d'eo reqis caout tri deves
Da ober prisach à un danves,
Dibaot greffier mar deus nicun,
Eus a tri dez na ra sizun;
Menat paper eleac'h feuillen
A implijo oll pen-da ben,
Evit caout dioc'h an invantor.

Digitized by Google

Mui evit n'en deus ar minor.

An Den curius.

Ha ne dle qet ar c'hurator
Miret oc'h domach e vinor ?

An Den expert.

Ar c'hurator hac ar greffier
So a-unàn e peb affer;
Mar deus mad u, endra badint
Divar gorre e labourint:
Qement camet na pas a rint
Oc'h ar minor tout e contint.
An-eil d'eg'ile a efo,
Hac ar minor qez a baeo;
Ar c'hurator a yel e qer
Evit e affer particulier,
Hac a laqaï voar e vemor
Ez eo eat evit ar minor;
Deut an amser da renta cont,
Ar c'hurator so prest ha pront:
Mui a vezo voar e vemor,
Evit na voa en irvantor;
Greffierien ha curatoret
A tuin cals a vinoret.

An Den curius.

Un den honest ha mignon din

Digitized by Google

A c'houl arc'hant e prest ouzin
Ha c'hui a gred em be affer
D'e oblija dirac noter ?

An Den expert.

An noteret pell amzer so
So necesser ebars er vro,
Abalamour ma zeus tud fall
Mui evit a so bet gouech-all.
En amzer gos arc'hant prestet
Var ar g'er e vezent rentet ;
Hog'en breman na elleur fisiout
Netra en den anez coll tout ;
Anes caout act dirac noter
James an dle ne deu d ar gær,
Ha c'hoas emeus da lavaret,
Laqat eves oc'h noteret ;
Cals anezo evit arc'hant
A drompl an dud hac int presant.
Bremâ e scrivont var ar paper
Control d'ar pez a brometer,
Ha te so-facil da drompla
Pa n'ouzout na len na scrifa ;
Pa n'effe ma vanqont d'o g'er,
Cals anezo ne ve affer
Nac a noter nac a serjant
Da ober dezo paea contant.

Digitized by Google

An Den curius.

Na gomzit qet a serjantet,
Rac ar re-ze so tyrantet.

An Den expert.

Ar serjantet a bep amzer
A so doug'et e pep carter;
Danjerus int, ha pa veler
O recordet en o c'hever,
E lavarer e ber langach:
Ar re-mâ ya d'ober domach.
Mes petra dal lavaret g'er,
Ret eo o soufr p'e coustint qer.
O c'hanna rear, couls e paoues,
Rac d'o c'hroc ne vanqout james.
Nep a so roc oc'h serjantet
Sur ma na goll na c'hone qet
Mar carem oll paea hon dle
Biqen affer outo n'hor be;
Nep na ra gaou ous den ebet
N'en deus qet aoun rac serjantet.

An Den curius.

Evidon-me ne gredan qet
E ven dleour da zen ebet,
Na biscoas ne roïs diner
Na da serjant na da noter;
Moyen ameus honestamant,

Digitized by Google

M'am be yec'het e ven contant;
Mæs clanvus oun, ha nè oun qet
Pe ous piou goulen remet.

An Den expert.

Mar e c'heus c'hoant da veva pell
Ha caout yec'het bete mervel,
Chede amâ petra renqes
Da observi bet da vues:
Eus da vele qent ma sivi,
Passa, crancha ha c'hues da fri,
Qemer da sae ha qê buan
En eur lam creu a dost d'an tan.
Evit commanç en em g'empeu,
Gouâlc'h da visach ha crib da ben.
Ha na les e fri netra lous,
Nac e taoulagat tam picous;
Rinç net da visach ha da zent,
Ha netta tout eus a beb hent.
Abars e corf ma zaï netra,
Gra da zour ha qea da blega;
Goude purji da vouzellou,
Guelc'h da zaouarn ha da c'henou;
Qemer, goude sevel mintin
Un tam bara hac ul loum guin:
Sorti abret, mar be caer,
Glao pe avel, chom er g'ær.

Digitized by Google

Pa zistroï goude pourmen,
Laqa eyez oc'h yenien;
Mar d'eo yen ha cris ar gonan,
Da gof oc'h taol, da g'ein d'an tan.
E peb amzer bes sourcius
Da bourvei bouet yac'hedus,
Bêvin, hoüad, lue, var ha maout,
A so mat, mar g'elles o c'haout:
Ar c'hiq-moc'h sall assesonet,
A lezi gant an aillonet;
Rac ar guella tam, pa goust qer,
A ro degout gant an amzer.
Pa ve da gorf boetêet mat,
Gra exercis ha lêz a- plat;
Ha ne ra qet, laqa eves,
Daou repas bras en un deves.
Na zebr jamais sqebel tousseg,
Pesqet gregum nac ar melvet,
Na morilles na mousseron,
An traou-se tout so ampoeson;
Vilançou int eus an douar,
A so noasus da neb o c'har.
Ef da v n pur da souben tom,
Ha pep bini dious da ezom.
Ames caout gout na zebr netra,
Dalc'h apetit bepret un dra:
Exces debri, exces efa,

Digitized by Google

Neus qet a gas pe meus a dra,
A ra da vui a dud mervel
Evit ne lazer er bresel.
Na zebr nemeur a voadeg'en,
Nebeutoc'h e'hoas a silzig'en;
Mes n'eus qet a gas pe da heur,
Eus a fourmach na zebr nemeur,
Pebr gant guinêq n'en deo qet mat
Da gonservi an estomac,
Hac ar butun a ra dies
Da g'emeret re alies.
Ar pesqet mat, da zeis vijel,
Ne ranqer qet o dilesel;
Mes a nep seurt eus a besqet
James en deiz na ra daou bret.
Ar viou fresq diouc'h an nos
Zo yac'hedus abars repos,
Gant e neuyo ar veleyen
Ebars er vi var al lezen,
Pa o c'hivi poaset tano,
Ef oc'h da ben hep e vano.
Na zebr netra na ve poaset,
Rac an traou cris zo re galet
D'hon estomac da zijeri,
Ha ne ranqer qet o debri.
Rac-se ta, laqa eves pis
Na zebri re eus a froues cris,

Digitized by Google

Na saladen nemeur a dra,
Rac debri cals ne dal netra.
Pa zebri boued. qemer amzer,
Na zebr tam nemet die voder,
Ma alio qent arte debri
Da estomac peur dijeri.
Ha mar fel dit caout plijadur
O zebri boued hervez natur,
Ro spaç d'an dent eire pep tam,
Abars creg'i a nevez flam
Ar sucr so mat var al leas guen,
Gant an aval, gant ar beren,
Gant ar peches, gant ar sivi,
Gant ar framboes pa o c'hivi.
Eus a rêsin na qerezen
Na lonq ar men nac ar c'hroc'hen.
Nemet sec'het pe naon a pe,
Na zebr tam na ne ef banne.
N'en em garg re eus a netra,
Ispicial eus a vara.
Qercouls en ân hac er gouân,
Na zebr nemeur a dra da coan.
Eus a zouben hac a ragout,
Debr un nebeut. pe lessi tout.
Goude da lein chom e repos,
Goude da goan qerz bete nos.
Ar mintin qea d'ar meneziou,

Digitized by Google

D'an abardae d'an diseoliou.
Na g'erz re vuan na re c'hourec,
Qe d'ar pas ha les ar redec
Bete c'huez ech elies bale,
Nemet da rochet a drenge,
Ha na souf qet var da groc'hen
Re a domder na yenien,
Ha sench linjen alies.
Pe otramant e verz dies.
Goude mis ebrel di fin eost,
Da dan ebet ne di qet tost:
Croc er voutaij hac er veien,
Essoc'h vizi an drederen.
Goude mis eost bete mis mæ,
Ef ar guin gant nep er pae.
Goude crez-deiz les ar c'housqet
Deut anter-nos ne veilli qet.
Rac ne qet yac'hus beilla pell,
Sevel mintin a so cals guell.
James, voar da g'eïn na gousqi
Ha nebeutoc'h c'hoas voar da fri:
Var da gostez chom eri guele
Var an eil tu pe eg'ile.
Mar e pez c'hoant d'en em voalc'hi
Ebars en dour en em liqi,
Gant an dour yen guelc'h da zaouarn,
Non pas da ben, da ziscouarn.

Digitized by Google

Mar des er beign, sorti abret,
Chom pell en dour ne renqer qet;
Quendalc'h da dreid ha da ben tom;
Ha netra qen nec'heus ezom.
Ma ro da gof dit nep encres,
Na zale qet na di voar ves.
En em ninç tout eus a peb hent
Hep miret dour avel na guentl.
Pa vez brumen a bet an nos,
Dalc'h da dy varnout serret clos,
Ha laqa evez voar an oll
Oc'h an erc'h, eol meurs, avel foll;
Var an deiz les ar c'housqet,
Chom e cador, na c'hourves qet.
Pa vez tomder e creiz an an,
Chom en diseol da heana,
Nac effort er bet mui na ri,
Nac o redec nac o c'hoari.
Les a gostez ar procesou,
Pep seurt disput ha qerelou;
Beo disourci hac hep chagrin,
Tristidig'ez a so malin,
Hac a so caos, hervez ar brud,
Da abreji buez an dud.
Ha mar fell dit beva eürus,
Deus da henti an dud joaüs,
na implich, mar credes din,

Digitized by Google

Apotiqer ha medecin;
Rac mar qeres en em regli
Qen en e'a, qen en debri,
Qen en repos, qen en ober,
A vedecin ne c'heus affer;
Rac peurvia an excessiou
A so caos d'hon oll c'hlevejou;
Pe te so yac'h, pe te so clàn,
Laqa ever da-vianàn
Penaos an oll vedecinet,
Ar re vella tout a gaffet,
Ne reint qet d'an nep o c'halvo
Remet ebet oc'h ar maro;
Rac qement in guitibunan,
E renqont mervel o-unan.
N'eus medecin ebars er vro
Peb qelou mat d'an oll na ro,
Ha na bromet ober pare
Eus o clenvet pa vez dare;
Purji, goada, rei lavamant
A raïnt d'an oll dioc'h o arc'hant;
Mæs gout penaos na pe da heur
Rei remejou, n'ouzont nemeur;
Tud habil int voar o meno,
Mæs hasard eo fiziout emno,
Pe te vevo, pe te varvo,
O faeamant o devezo:

Digitized by Google

Par conseqant, mar credes din,
Na fis biqen e medecin.

An Den curius.

Va bennos deoc'h. den ancien,
C'hui oc'h eus roet din ar voyen
Da gaout yec'het a la parfin,
Hep caout affer a vedecin:
Livirit din an abusou
A gommetter en traficou.

An Den expert.

Dibaot eo ar varc'hadourez
Na reat ganti affronterez,
Pouesiou scan ha goalen ber,
Musur bian ha guerza qer;
Voar digarez rei marc'hat mat,
Guerza traou fall eleac'h re vat,
Chede eno pe sourt trafic
A rent marc'hadour pinvidic;
Credit a reont. hac ar bed-oll
A ya d'o stal evel tud foll.
Allas! an termen a zeu prest
Ma renqer paea an interest.
Deut an termen da gaout arc'hant,
Ret eo paea pe gaout serjant,
Ha sot oc'h o prena netra
n'oc'h eus arc'hant da baea;

Pe mar

Pe mar ec'heus, qê d'ur stal vat,
Ha digor franc da zaoulagat;
Pe e vi tromplet gant da zen,
En eil façon pe en e ben.

An Den curius.

Peini ar guella a zaou unan,
Pe'r marc'hadour, pe'n artisan?

An Den expert.

Arabet ê lavaret-gaou,
Rac d'en em heul e zeont o daou.
Mar implijes artisanet,
Laqa evez, p'e vi goanet:
Ardou o deus en o micher
Da drompla mæstr ha servicher
Maxim commun da artisan
Eo prometi da peb-unan
E rei oll qement a c'houlen,
Endra vezo croc er veren;
Efet ar guin hâc êt er mês,
E vi tromplet na mui na mes
Cals anezo so ignorant
En o micher pe feneant,
Evit toucha gant an esqen,
Planta'n ados gant ar vesqen,
Sqei ha darc'ho á dol da dol
Pe gant buohal, pe gant morzol,

Digitized by Google

Bressi, lemma an hostillou,
A oar pep Yan ha peb Guillou;
Hog'en tailla dioc'h ar musur,
Ober labour fin hac assur,
Dibaot hini er goar ober,
Pe e laëro cals a amzer.
Artisanet mar greont marc'hat
A so nos ha deiz o labourat;
Mæs pa labouront dioc'h an deis,
Eus a bevar e reont eis,
Hâ mar labouront dioc'h marc'hat,
Dibaot e reont labour vat;
Labourat fall ha coll amzer
A gustumont tout da ober.

An Den curius.

Un habit ameus da ober,
Hac e ranqan caout qemener;
Var a livirit ase din,
Sur avoalc'h trompiet e vezin.

An Den expert.

Qemener ha qemeneres
A zrouc-prezeg'er alies;
An dorn a groc o deus ato,
Ha danjer ê fiziout enno.
Griat gorrec, laëres amzer,
Gas brudou fal a gær da gær,

Digitized by Google

Frena traou brao da dud yaonanq,
Hep gout d'o zat gant e arc'hant;
Dispen dillat a vez laëret,
Gant aon na vent anavezet;
Truffla digant servicherien
Qig pe aman, bleut pe vrignen;
Tamou etof, cudennou neud
Da sevel stal hep un nebeut,
A ra da gals, gant an amzer,
Eus a dailler dont da vercer.

An Den curius.

Pe c'hriat eta pe vea
A g'ivit-hu an direbecha?

An Den expert.

Me gonto deoc'h evit respont
Pe seurt bues a gunduont:
Guiaderes so un etat
A so qempen ha delicat;
Bemde c'houlou e vezont brao,
Ne renqont soufr nac eol na glao;
O blam a rer o deus an tech
Da g'emeret lies a vech
Eus an aneven cudennic,
Hac eus ar fleven ur branqic,
Evit sevel ul logoden
Da ober d'e c'hreg saë pe losten.

Digitized by Google

Hi a ene erfat e goas,
A lavar detâ digaç c'hoas;
Evit ar pris ne d'ê qet qer,
Accord a reont e daou g'er,
Marc'hat mat en deus hac a ro,
Qement all ar re en devezo,
Pa stevo un anter guiat,
E vezo touchet un lam mat
Da ober couef pe mouchouer,
Pe otramant colier da gouer;
C'hoas e reont meur a veniat
D'ar g'emeneres da vriat.
Goude e zaint da c'houlen cudem
Da achui ar viaden;
Ar marc'hadour en deus caër clem:
M'emeus aon enont n'am flem;
Mar lavar eo e viat stris,
E responto: al laon so pis;
Mar za da glem an aneven,
E lavar e tor an neuden;
Pa e musur gant e goalen,
E c'hef re ver dioc'h an daou ben,
Ha mar car sellet outi pis,
E velo enni neudennou bris,
Souillet, goal great ar bevennou,
Perzier gollo diffiennou,
Neudec ha flasq al liam,

Digitized by Google

Gant an ascom frotet bian:
Mæs petra a dal e damal,
Cduls e gaout eg'is un all;
Comzou en deus d'en em excus
Oc'h qement a deui d'e acus:
Arrabet eo rédec ar brud,
Ret ê dezan fiziout en dud.

An Den curius.

Livirit din, den ancien,
A c'houi voar doare an hostisien?

An Den expert.

Ya, rac aties, siouas din,
Emeus efet demeus o guin.
Mar em gredes, na fis james
Nac en hostis nac en hostises;
Mont d'an davarn a so ebat
D'an nep a gar ober cher vad.
Mes dont er mæs a so dies,
Nemet contant ve an hostises.
Pa aotrei en un davarn,
Laqa evez d'en em c'houarn;
Rac mar e tremenes an rouden,
E pai dieu vech da souben;
An hostises evit commanç,
A raï dit cant reverenç.
Mar deus guin mat, lot a pezo
Qen a vezi sanjet mezo;

Digitized by Google

Goude guin bas ha dour enna
A vezo foet dit da efa;
Efet ar guin, debret ar c'hiq,
E vezo contet ric a ric.
Te a gont tri ha hi pêvar,
Pea a ranqi en e lavar,
Ha grêt e c'hont oll gant Catel,
Ret eo caout arc'hant pe vantel.
Un hostis hac un hostises
Mar efont guin re alies,
A veler tout abars ar fin
Oc'h efa dour varlerc'h ar guin.
Cals anezo evit ar guir
A ra cher vat hac ebat bir,
Ma na reont gaou oc'h nep er pae.
Mæs dibaot eo an nep er_grae,
Oc'h Per, oc'h Pol e vescontont,
Hac evelse en em disont;
Ar gabarot a zoug malheur
Ha d'an hostis ha d'an efer;
En em zaoni a ra an hostis,
Hac an efer a bae ar mis.

An Den curius.

Livirit din, den venerabl,
Hac ur Breton a ve capabl
D'en em ganna en un arme
Evel er g'ear gant ur banne?

Digitized by Google

An Den expert.

Ar Vretonet a Vreis-isel
Ne g'eront qet mont d'ar bresel;
Tud vaillant int voar-o meno,
Courach o deus betec eno.
Ne deus netra o disconsort
Evel rancout tenna d'ar sort;
Pa na c'houlenner nemet unan,
E cren an oll g'itibunan:
Guel ê g'enén, eme'r Breton,
Beva pel ha beza poeltion,
Evit na dê mont en danjer
Hac hazardi da goll va fer.
Mæs tud sot int hac abuzet,
Ha caer o deus en um guzet.
Dont a rai sort qent pe goude
Ma ranqint mervel gouscoude,
Ha darn vuya a zesertont,
Er galeou en em g'evont.

An Den curius.

Pe seurt abec a g'evet-hu
F'nep a g'emer habit du,
Hac a bretant mont en Ilis
Da zoug'en chap ha supilis?

An Den expert.

Aon bras ameus cals anezo
Nemet goall fin n'o deveso.
Cas tud d'ar scol a so facil,

Digitized by Google

Mes o gouarn so dificil;
Evit beza êt d'ar scolach,
Ne maint qet e pen o beach.
Tud mezus int, dispign a reont,
Ha netra tout ne c'honezont.
Goude rulua mam ha tad,
Un hazard eo m'ar gr'ont fin vat;
Ar yaouanqis a ra dezo
En em deboch cals anezo.
Arc'hant ne vanq qet da gloarec,
O sonjal e vezo bêleg;
Guisqet brao, cher vad a ra,
N'en deveús defet a netra.
Henti a raï tud libertin
Hac e gustumo dioc'h ar guin;
Mont da efa' ha chom oc'h tol
Epad ema'r re al er scol.
Goude repas mont da c'hoari,
Pe da hestal gant merc'h Mari.
Chede eno custum clouer
Pa zeu arc'hant digant couer;
Latin a par, bêleg vezo,
I æs netra tout ne dalvezo.
Ne deus cloarec na scolaer,
Ma carent tout studia caer,
Pidi Done voar o daoulin,
a tec'hel diouc'h tud libertin,

Digitized by Google

Ne raent fin vat hep dale pell,
Hac y hac o zud a ve vell;
Ar be deboch en e studi,
Emeus a gent ne déu hini
Ne raï disenor d'an Ilis,
O tcug'en camps ha supilis.

An Den curius.

Livirit din a ne gafet
Er c'houenchou abec ebet.

An Den expert.

Bues ar menec'h zo ur stat
Admirabl dreist peb etat.
Ar menec'h gant Doue galvet;
Zo tud santel ha tud parfet;
O buez vat o santelez
O rent henvel ouc'h an ælez,
Qeit ha ma heuliont o reglen
Eus a vir galon pen-da-ben;
Mæs ar reglen en o zouez
Ne d'è qet ato ar pouez;
Elec'h chom chast en o tiez,
O guelet o redec alies
Da visita demezelet,
Tud jentil hac itronezet.
Pa zint rentet er c'houanchou,
Ne glêver nemet discoursou,

Digitized by Google

Etre menac'h ha merc'hejou,
Hed an deiz er parlouerou,
Ha ne ell den cridi e Doue,
Sujet an oll discoursou-se.
Tremen a ran cals a draou all
A reont sioas en ur g'estal;
Pedomp Doue ma teuint bremàn
D'en em regli voar ar pez-màn.

An Den curius.

Livirit din ha nep disurs
A gometer en drede-urs?
Me gare gout ha den ebet
A gaf abec er seurezet?

An Den expert.

An drede urs a so ur stad
Gant an Ilis approuvet mat;
Mæs cals a dud a so enni
Hac a abus eus anezi.
Seurezet so ma zaent e pris,
Ne dalfent qet o habit gris;
Hac ma telont netra oc'hpen,
Ne dalont qet o habit guen
O daoulagat a sell isel,
Hac o c'halon a zoug huel;
'n dra a dleont en henor
emet o zêot hac o humor.

Digitized by Google

Gant habit guen an humilito
E cuzont o superbite ;
D'an oll int servichereset,
Pa n'ellont beza mæstreset ;
Pasiant int voar o meno,
Mæs souff. netra ne fell dezo ;
Droud comz a reont a bep-unan,
Nemet anezo - o - unan.
P'en em g'evont en ur bagat,
E. eont oll d'en em scandalat,
Hac avisiou d'en em gribat,
A doliou ivin bete'r goat.
Ne gomzan qet presantamant
Eus a nep so fur ha prudant;
Parlant a ran e jeneral :
En em grafet nep en deus gal.

An Den curius.

Pe mont en urs pe dimisi,
Eo ar guella da bep-hini ?

An Den expert.

Ar c'hustum eo dre interest
D'an dud yaouanq dimisi prest
Mæs dimisi prest so tromplus,
Mont re vuan so danjerus,
Ha dreist pep tra amouroustet
A ra d'an dud beza tromplet,

Digitized by Google

Arc'hant, g'enet ha lignez vras
En deveus tromplet meur a voas;
Promessou great gant goaset
En deus tromplet cals a blac'het.
Tud re yaouanq, mar demesont,
Goas pe vaoues mat ne reont,
Yaouanq gant coz a ve cals goas,
Laouen hirio ha trist varc'hoas
Caret g'enet ne bad qet pell,
Caret honestis a so guell.
Plac'h difêçon, mar be parfet,
A verit mui beza cāret
Evit ar c'hoanta so er vro,
Mar car tout nep e c'haro.
Te cousgoude so touellet
Gant nep en deus mui a c'henet;
Da vlam a rear, couls o lesel,
Ha cousgoude ne di qet pell.
N'en em g'ef qet re divezat
En ty forn da c'houlen poasat,
Carfet out ha caret a res,
Promessa so, a leveres,
Sotoc'h a se out prometi,
Ha sotoc'h c'hoas vez dimizi,
Ma na c'heus clasqet peadra
Mac hi ha te evit beva;
'c caramtez ne bado qet,

Digitized by Google

Mar deu ezom goude eurez :
Amourousiet d'an dud yaouanq
A sô caos da vil nec'hamant

An Den curius.

Na mar dint deza deniezet,
Netra oc'h eus-hu da lavaret ?

An Den expert.

Goas ebet ne dleffè james
Caout nep disput oc'h e vaoues
Na fiziout re ne dle enni,
Pe e vezo tromplet ganti ;
Rac an ozac'h pa vez fachet,
Mar lavar g'er oc'h e briet,
A rei dezi mont e coler ;
Hac e respont gant an eil g'er.
Osac'h ebet ne dle james
Mont d'ar banqet hep è vaoues,
Pe otramant, hep e voueso,
Guell cher evinta en devo.
Eur vreg honest, fur ha parfet,
Na gar den nemet e friet.
Pa za ermeas e deus anqen,
Pa zeu d'ar gær e vez lâouen ;
Mæs er c'hontrol eur c'hreg gadal
A zoug ffiantis voar e zal ;
Pa zeu dirazi e friet,

Digitized by Google

So gue' ganti g'er guelfo qet.
Ozac'h fachet pa zeu d'ar g'er,
Ar vreg ne dle lavaret g'er,
Mar be modest, ha tevel tout,
E zaï prest coler en e tout.
Tèot greg so caos, pa e c'hanner,
Peur liessa da vil miser.
Dibaot a zen so demezet,
Na enou prest gant e briet:
Daou zeis hepqen en deus pep goas
Ha pep maoues plijadur vras,
Ar c'henta eo deiz an euret,
Hac an eil eo deiz an decet.
C'hoant dimisi, c'hoant beva pell
Eu deus pep Yan ha pep Catel;
Demeset int, pell e vevont,
Tout var o c'his e carent dont.

An Den curius.

Caret a raent goas ha maoues
Beza intaon pe intanves?

An Den expert.

Beza intaon hac intanves
A g'efont tout a so dies;
Pa vez maro pennadurez,
Ozac'h pe greg en tieg'ez,
Ieuse intaon pe intanves,

Digitized by Google

Qen na vez eat ar c'horf ermes,
A lavaro da bep-unan :
Biqen james ne demezan;
Mæs enteret ar c'horf maro,
Goude prest e dislavaro.
Pa vezo achu an eizvet,
E carrent beza demezet;
Martese e zint o-unan
Da barlant oc'h ar vasvalan,
Mar bez diseves priedou.
Nep a chom' beo gant ar madou,
A guso lod eus ar moyen
Da frustra an heritourien,
Hac er memes tra a raï
D'e bugale, mar deus hini,
O custum cuzet madou,
Neud ha lien a sac'hadou,
Evit berrat an invantor,
Hac ober gaou oc'h ar minor;
Dimisi a raïnt hep dale,
Ha dont a raï c'hoas bugale,
Ha divar goust ar map qenta,
E fell mesur an diveza.

An Den curius.

Livirit din, ur servicher
Penaos e vanq en e zever?

Digitized by Google

An D n expert.

Dirac ar mæstr mevel a ya,
Pa ne gued e chom en e za;
Mates so fer dirac mæstres,
Adren e c'hein e diodes;
Ar boneta, ar mad, gajou bras
A g'eront oll maoues hi groas,
Labouzat renn a reont buzun,
Ne g'eront get mog'et an tan.
Dibaot na mates na mevel
En un ty mat e chomo pell,
Na roint oll sujet da zoueti
Ez eus eno guen dimizi.
Cher vad a reont, ne goust netra,
Nac an dibri nac an efa:
Eas ê condui amouroustet
Divar goust mestr ha mestreset;
Mevel, mates a gar an danç
D'an tiez mât a zoug goal chanç
Mevel yaouanc a gar ar guin,
Nep a fis ennâ ne qet fin;
Majes friant ha dibarfet,
Hac a sell re oc'h ar gouset,
A rûno, hep dale pell,
Oercouls ar mestr hac ar mevel;
Ouseres, cher vat atao,
Preua bep tloaz dillat brao;

Digitized by Google

Dibri mintin, cousqet abret
Car ber amzer etre bep pret,
Sò maxim mevel ha mates,
O teport mezûr paourentes.

An Den curius.

Ar mæstr eta hac ar væstres
Ha ne fachont- hi james ?

An Den expert.

Dibaot hini a ell tevel
Nac oc'h mates nac oc'h mevel,
Ha cousgoude ne vezont qet
O re goudrous guell servichet
Natûr an oll, bihan ha bras
E cassât an oll dud egas :
Mar bez egasset ur mevel,
Gant ber labour e vezo pel ;
Mar be egasset ar vates,
Eus un heur e rai deves,
Pe otrimant a raint labour fal,
Evit mont da ur servich all.
En daou gostes e vurnuront.
Ha netra erfat ne reont.
Ha bezà gourdrouset oc'hpen
A ra da veur a servicharien
Laêres ò mestr pe ell amser :
Nep a ra comanancou caêr

Digitized by Google

A gustum ato mervel laër:
Arc'hant, peoc'h ha boeta mat
A ra d'an oll dud labourat;
Ma na reont get oc'h ar pris-se
E caout re o libette,
O c'hass ermeas hac o fêa,
Hep o gouvdrous eo ar guella.

An Den curius.

Estonet bras en em gafan
Gant ar c'hustum so er vro-man
Ne deus itron na bourc'hises
Na g'emeront oll mag'eres
Evit mesur o bugale,
Qen na vezont deut da vale;
Ha consgoude n'en deus hini
N'en deus Doue roet dezi
Diou vron ha leas evit mezur
Ha sustenti e c'brouadur.

An Den expert.

Un abus bras eo qemense;
Anez ma ve necessite;
Ar c'hustum cris ha dinatur
E da vam g'enel crouadur,
Hac e briva meuse souden
Bis ar pez e deus d'e soutem;
E vagadurez natured

Digitized by Google

Eo læz e vam da ur bug'el.
Hac injustiç a rêr ounâ,
Oc'h e briva eus aneza,
Mervel a ra cals a vug'el
E defot e læz naturel;
Ha rac-se e vanq alies
An itron hac ar vag'eres:
Ar c'henta vanq d'e c'hrouadur,
O caret re e flijadur:
Ar vag'eres evit arc'hant
A abandon un innoçant,
Hac en les da veza debil
Evit mezur map dijentil.
Meur a itron âmous guelet
O mezur chaç, anevalet,
Hac o laqê var o barlen
Da zibri lod eus o souben;
A boc dezo, o briata,
Hac a ro dezo an tam qenta
O c'hy ganto en o guele,
En dishenor d'o c'hali e,
Ha gouscoude ne vaglent qet
Ur bug'el qêz o dous ganet.
Ha ne dint-hy qet dinatur,
Mezur qy eleac'h croua'ur?
Cals a grimou'a ;ear ouc'hpen
Abalamour d'ar vagadèn,

Digitized by Google

Eus a-bere ne gonzan qet
Gant aon ha mez o lavaret:
Ne deus mag'er na mag'eres
Na fasiont re alies.

An Den curius.

Livirit din, ur paysant
Hac èn a hel beva contant?

An Den expert.

Ur paysant a hel beva,
Caout da zibri ha da efa.
Hep caout ezom eus a varqis,
A zijentil nac a vourc'his.
N'en deffe ezom eus a netra,
Ma talc'he oll qement a ra;
Mæs destumet e oll hedou,
Hadet e fiors, hac e barcou,
Qen alies e goul ounta,
Ne chom qasi netra ganta.
Ar rouanes gant o zaillou,
An dud-jentil gant o feimou,
Ar personet gant o deogou,
Bêleg, meneeh gant o c'hestou,
Servicherien gant o gajou,
Medecinet gant remejou,
Ed a jusç gant processou,
Ec ar beorien gant ezomou,

Digitized by Google

Mibien caër gant o argoulou,
Milinerien gant o gobrou,
Ar serjantet gant o mison:
Hac al laëron gant o ardou,
Oll e pillout ar paysant!
Ha d'an oll e lounnis arc'hant;
Ha consgoude en disprisont,
Hac hep rêson er goaldiêtont;
Rac n'en deus tud goar an donar,
Ar bed oll er c'hred hac er goar,
En em vir couls oc'h ar pec'het,
Evel ma ra paysantet.

An Den cutius.

Darbet eo deomp, den ancien,
Ancouat ar vilinerien,
Hac ar bed oll gantibunan
A renq o c'haout bras ha biao:
Hac ên a so den eq c'hanton
O drouc-prese g'e gant rêson?

An Den expert.

Milinerien, dreist an oll dud,
A bep amzer o deus goal vrut,
Ha sujet int d'an teodadou
Abalamour d'ar c'ac'hadou.
O blam a rear n'ellout qet
En em souten hep lacres ed;

Digitized by Google

Ferm vrás e deus, cher vad a reont
Gant o madou. n'ouzont ma zeont,
Re e qemer, eme couer,
Eleac'h scudel gant ar c'hrouer;
Ar groag'es qes ne g'evont son
Nac er pot ar jognac nac er forn,
Hac evelse e criont caër:
Et eo va sac'hat gant al laër.
Ar miliner a sell a dreus,
Hac a lavar: va guir a meus;
Oblijet oc'h, va Jaqeta,
Da zont d'am milin da vala,
Ha c'houi oc'heus un arves fall
Da gaç an anter da lec'h all,
Hac evelse ec'h allan reis
Elec'h c'hoec'h qemeret eis.
Ne ra qet erfat ar merer
Mîret e guir oc'h miliner?
Hac ur miliner a ra ganu
Eleac'h unan qemeret daou?
Hac evelse par conseqant,
Ez int daou laër ha drouc contant
Ma livirin gouscoude franc
D'am avis pehini so vanc,
D'ar meiller ur pen e ruin
beza sujet d'ar vilin,
naos benac e labouro,

Digitized by Google

e vanqo biqen n'ho tromplo:
'a renq fournissa dioc'h ar pouez,
laqaï dour en e zouez,
Goude e stlapo het a-het
Ar bleut voar an douar so gleb:
'ez' ezeus milinerien all
A vir ed mat ha raï ed fall,
Goude e zaint gant o ed mat
D'er guerza deoc'h er marc'hat.
a g'emeront diou scudellat
lec'h unan a ur sac'hat
custumont qemesq usien
Santo evit talvout brignen.
eurvuia o deus ar g'is
Glec'h ar bleut da g'emer gris,
Evit contanti ar grag'es
Qen na vezo eat en tamoes:
Petra servich dezo sacha,
Cas a raïnt dezo pe paea,
An nep a renq paea arval,
A ra daou gobr pe areval,
Fiziout ennan ar guella dit,
Hac o ri guell cals da brofit.

FIN.

Digitized by Google

Digitized by Google